

OSVĚTIM

Vypracovala Tereza Zalabáková

- * největší německý koncentrační tábor
- * tábor založen v roce 1940 nedaleko polského městečka Oswiecim
- * jednalo se o komplex pracovních, koncentračních a vyhlazovacích táborů
- * název města změněn na Auschwitz a pojmenován tak byl i tábor

*během let se tábor rozrůstal, skládal se ze tří hlavních částí:

Auschwitz I.

Auschwitz II. - Birkenau

Auschwitz III. - Monowitz (postaven pro otrocké dělníky, pracující v závodech na syntetický kaučuk)

a více než 40 podtáborů

*v táboře byli vězněni: Poláci, ruští váleční zajatci, Romové, Židé a vězni jiných národností

„Ze zrušeného koncentráku ve Westerborku mě převezli do Osvětimi. Z 1 200 lidí v našem transportu bylo 1 000 okamžitě zplynováno, pouze 120 mužů a 80 žen zůstalo naživu o něco déle. V té době byla průměrná doba přežití tři měsíce... Hned po příjezdu nám kromě brýlí a opasků všechno odebrali. Během pár hodin jsme se z lidí změnili v zástup bezejmenných holohlavých v hadrech navlečených přízraků označených pouze čísly. Od toho dne jsme pouze přežívali ve stavu beznadějně opuštěnosti, skleslosti a ubohosti. Náš bezútěšný život byl plný utrpení, nemocí, hladu a zimy, provázený navíc neustálou hrozbou plynové komory.“

Max, Hamburger, holandský žid,
popisuje své zkušenosti z Osvětimi

„V dubnu 1945 jsem byl, více mrtvý než živý, osvobozen osmou americkou armádou, které velel generál Patton. Byl jsem tehdy tak slabý, že jsem dlouho nemohl ani chodit. Pamatuji si jednu podivnou noc, kdy jsem ležel v horečkách. Můj oslabený organismus nepřijímal vydatné americké jídlo, které pouze zvyšovalo mé vyčerpání. Měl jsem pocit, že jestli teď usnu, zítra už se neprobudím. A v tom okamžiku jsem pochopil, že si nemohu dovolit zemřít. Protože když teď zemřu, nebudu moci splnit svůj úkol – vydat svědectví o tom, co se nám stalo.

Max Hamburger, holandský žid,
vzpomíná na osvobození Spojenci

Vchod do táboru Auschwitz I

Brána s nápisem Arbeit macht frei - Práce osvobozuje

VCHOD DO TÁBORA Auschwitz Birkenau

Brána nazývaná vězni Brána smrti

PŘÍJEZD A ROZDĚLOVÁNÍ VĚZŇŮ

Transporty dříve zastavovaly mimo tábor, ale od května roku 1944 přijížděly vlaky až k rampě, na které probíhalo rozřazování.

Ihned po vystoupení z vlaku se museli lidé seřadit ve dvou řadách, ženy a děti zvlášť, muži zvlášť.

Pak lékaři oddělovali schopné a mladé od starých, nemocných, těhotných žen a dětí.

Ti, kteří byli uznáni za schopné práce, zůstávali v táboře. Zbytek, obvykle 70-75%, byl poslán na smrt do plynových komor.

PLYNOVÉ KOMORY

Mohlo se v nich zavraždit až několik stovek lidí najednou. Ve stropě byly otvory, kterými nacisté vhazovali dovnitř Cyklon-B. Postupně byly vytvořeny větší plynové komory

Anton Fedorenko | Photomemories.cz

CYKLON-B

Do roku 1941 se Cyklon-B používal jako desinfekční prostředek a původně byl určen k hubení hlodavců. Od přelomu srpna a září 1941 začal být používán v tábore. Zpočátku se jednalo o experiment, později se stal běžným prostředkem hromadné záhuby. Vzhledem k jeho snadnému odpařování a s tím spojenou možností náhodné otravy byl dodáván v hermeticky uzavřených plechovkách.

BLOK SMRTI

Tento blok plnil několik úloh, z nichž nejdůležitější byla úloha centrální táborové věznice. Příslušníci SS zde umisťovali táborové vězně, kteří byli podezříváni z konspirací, pokusili se o útěk či vzpouru. Byli sem také umisťováni vězni odsouzení, kvůli útěku spoluvězně, k trestu smrti vyhladověním.

APELPLAC

Jedním z mnoha trápení táborových vězňů byl nástupy, které trvaly mnohdy i několik hodin. Na začátku se vězni shromažďovali v centrální části plochy a po její zástavbě stávali vězni před táborovými baráky. Na těchto shromaždištích se prováděly také veřejné popravy. Například v červenci 1943 zde Němci oběsili 12 polských vězňů za udržování kontaktu s civilním obyvatelstvem.

TÁBOROVÉ OPLOCENÍ

Pro znemožnění útěku vězňů ohradili Němci celý tábor dvojitým plotem z ostnatého drátu. Toto oplocení bylo navíc pod elektrickým napětím. Stávalo se, že zoufalí vězni, kteří nemohli vydržet táborové utrpení, volili sebevraždu naběhnutím do těchto drátů. V táboře Auschwitz-Birkenau činila délka oplocení 12 km.

UVNITŘ BARÁKŮ

- * Baráky byly zděné nebo dřevěné.
- * Uvnitř byly namačkány stovky vězňů.
- * Všude byl slyšet nářek umírajících vězňů, cítit smrad potu, nemytých těl a exkrementů.
- * Na každé palandě muselo ležet přibližně pět lidí.
- * K odchodu do práce a večer při příchodu z práce hrála kapela pochody. Tuto hudbu bylo slyšet i u nedaleké rampy, kde lékaři SS prováděli selekci nových vězňů.

Tábor byl osvobozen 27. 1. 1945. nacisté byli donuceni opustit tábory tak rychle, že tam zanechali místnosti naplněné hromadami brýlí, bot, zubního zlata a písemných záznamů.

OTÁZKY a ÚKOLY:

- 1) Řekni aspoň pět informací, které si z prezentace pamatuješ.
- 2) Jaké pocity máš z prezentace?
- 3) Vysvětli pojmy: plynová komora, cyklon B, apelplac.

Zdroje:

Bartel, Judith Sandeen. *Holocaust*. 1. vyd.

Mayday spol. s. r. o., 2006, ISBN 80-86986-05-5

Momot, Maria. *Auschwitz Birkenau*. 1. vyd.

Zakopane: wydawatelství Krokus, 2007, ISBN 978-83-924275-3-7

Zdroje obrázků (27. 6. 2012):

http://wiki.brtnik.info/index.php/Polsko_-_Osv%C4%9Btim,_B%C5%99ezinka,_Wadowice,_Krakow

http://en.wikipedia.org/wiki/File:Birkenau_gate.JPG

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Arbeit_macht_frei_sign,_main_gate_of_the_Auschwitz_I_concentration_camp,_Poland_-_20051127.jpg

<http://santitafarella.wordpress.com/2009/02/13/bearing-witness-to-the-holocaust-jewish-men-from-carpatho-ukraine-arrive-at-auschwitz-birkenau-may-1944/>

http://www1.yadvashem.org/yv/en/education/lesson_plans/auschwitz_birkenau.asp

http://www.ushmm.org/wlc/en/media_ph.php?ModuleId=10005189&MediaId=3133

<http://photomemories.cz/2011/03/arbeit-macht-frei/>

http://pl.wikipedia.org/w/index.php?title=Plik:Zyklon_B_Container.jpg&filetimestamp=20050504091740

http://pl.auschwitz.org/m/index.php?option=com_ponygallery&func=detail&id=722&Itemid=17

<http://iam.kryspin.net/2009/08/14/osvetim-auschwitz-birkenau/>

<http://cunderlik.blog.idnes.cz/c/91631/Osvetim-fotoreportaz-z-navstevy-nejvetsi-fabriky-na-smrt.html>

<http://pictures.polandforall.com/auschwitz-birkenau-camp-fence.html>

<http://pictures.polandforall.com/barracks-interior-auschwitz-birkenau-camp.html>

<http://www.annefrankguide.net/en-us/bronnenbank.asp?aid=26328>